

'MI-6' ZOEKT STEUN BIJ 'SOE'

zeiden hem dat hij door Londen verraden was, van der Giessen gaf zijn code af en op 6 oktober kon *V-Mann* van der Waals zonder moeite Niermeyers vertrouwen winnen. Deze werd nog dezelfde dag gearresteerd. Zijn zender (roepteken: OBX) en zijn codepapieren vielen in Duitse handen. 'Die Funklinie OBX wurde', schrijft Schreieder, 'in das Englandspiel für einige Wochen eingebaut, um nicht durch ein sofortiges Schweigen des Senders einen Verdacht gegen die Funklinie, auf der van der Giessen angemeldet worden war' (de radioverbinding van SOE dus), 'zu erregen.'¹ Anders gezegd: de Dutch Section van MI-6 wisselde 'einige Wochen' lang, zonder het te beseffen, via Niermeyers verbinding telegrammen met *Abwehr* en *Sicherheitspolizei* – vermoedelijk had Niermeyer dus zijn *security-check* prijsgegeven. Hoe dat zij, eind oktober zweeg zijn zender.

Bijna twee-en-een-half jaar was Nederland bezet en in het gehele land was geen enkele door of met hulp van MI-6 uitgezonden agent aanwezig die met zijn zender berichten aan Londen kon doorgeven. Die situatie zou tot medio maart '43 voortduren.

★

Wie moest aan Nederlandse kant een nieuwe inlichtingendienst opbouwen en leiden?

Het waren al met al maar weinigen die zich in Londen rechtstreeks met die vraag bezighielden (ik wist persoonlijk niet eens dat zij aan de orde was) maar voor diegenen die dat wèl deden, ging zij een benauwend karakter aannemen. Lente en zomer '42 vormden een nerveuze periode: reikhalzend werd uitgezien naar het 'Tweede Front' – en er vond geen enkele groot-scheepse landing in West-Europa plaats. In Noord-Afrika kregen de Britten klop, in de Sowjet-Unie leek Hitler onweerstaanbaar op te rukken naar de Kaukasus, in bezet Nederland werden in juli de Jodendeportaties ingezet en in augustus de 'vijf gijzelaars van Rotterdam' gefusilleerd. Dan te moeten verkeren in een situatie waarin geen vaste organisatie bestond die er zorg voor droeg dat men een betrouwbaar en gedetailleerd beeld kreeg van wat in bezet gebied gebeurde, was voor de koningin en Gerbrandy, om slechts dezen te noemen, nauwelijks om uit te houden. Zeker, in april waren uit Stockholm de eerste Nederlandse illegale bladen gearriveerd (twee-en-twintig maanden nadat zij in bezet gebied begonnen waren te verschijnen!),

¹ J. Schreieder: 'Das Englandspiel', *Enq.*, dl. IV b, p. 51.